

Sosyal Uyum ve Sportif Etkinlikler: Suriyeli Çocuklar Örneği



Ayşe Nur HANEDAR CÖMERT [Sorumlu Yazar]

Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, hanedarayse21@gmail.com



Atilla PULUR

Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, pulur@gazi.edu.tr



Ebru Olcay KARABULUT

Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, eokarabulut@gazi.edu.tr

Makale Geliş Tarihi: 18.04.2024

Makale Kabul Tarihi: 22.07.2024

Makale Yayın Tarihi: 31.07.2024

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, Suriyeli çocukların sosyal uyum sürecinde sporun nasıl bir rol oynadığını tespit etmeyi amaçlayan tarama modellenmiş bir araştırmadır. **Materyal & Metot:** Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara ili Altındağ ilçesinde ikamet eden 10-15 yaş aralığında gönüllü 207 Suriyeli çocuk oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu" ve Aydoğdu ve Gürsoy (2020) tarafından geliştirilen "Sosyal Uyum Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizi için SPSS 25.0 kullanılmıştır. Araştırma verilerinin çözümü ve yorumlanmasında betimsel istatistikler, t-testi ve Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. **Bulgular:** Araştırma bulgularına bakıldığında katılımcıların sosyal uyum düzeyleri ile cinsiyet, Türkiye'de yaşadıkları yıl değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Türkiye'de sportif etkinliklere katılan çocukların sosyal uyum düzeylerinin sportif etkinliklere katılmayanlara oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çocukların annelerinin sportif etkinliklere katılmasına izin verme durumları sosyal uyum üzerinde bir etki yaratmazken babaları izin veren çocukların sosyal uyum düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ailesi sportif etkinliklere yönlendiren çocukların sosyal uyum düzeylerinin daha yüksek olduğu da tespit edilmiştir. **Sonuç:** Sonuç olarak, katılımcıların sosyal uyum düzeylerine cinsiyetin, Türkiye'de yaşam yılının ve annelerin sportif etkinliklere izin verme durumunun etkisinin olmadığı, sportif etkinliklerin, aile yönlendirmesinin ve babanın sportif etkinliklere izin verme durumunun ise olumlu etkisinin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Uyum, Sportif Etkinlik, Suriyeli Çocuk

Social Adaptation and Sportive Activities: Sample of Syrian Children

ABSTRACT

Purpose: This research is a survey model research that aims to determine what role sports play in the social adaptation process of Syrian children. This research is a survey model research that aims to determine what role sports play in the social adaptation process of Syrian children. **Material & Method:** The study group of the research consists of 207 Syrian children between the ages of 10 and 15 who reside in Altındağ district of Ankara province. "Demographic Information Form" and "Social Adaptation Scale" developed by Aydoğdu and Gürsoy (2020) were used to collect the data. SPSS 25.0 was used for statistical analysis of the data. Descriptive statistics, t-test and Pearson correlation test were used to analyze and interpret the research data. **Findings:** When the research findings are examined, it is seen that there is no significant difference between the participants' social adjustment levels and the variables of gender and years of living in Turkey. It was determined that the social adjustment levels of children who participated in sportive activities in Turkey were higher than those who did not participate in sportive activities. While the status of children's mothers' permission to participate in sportive activities did not have an effect on social adjustment, it was determined that the social adjustment levels of children whose fathers gave permission were high. It was also found that children whose parents directed them to sportive activities had higher levels of social adjustment. **Result:** As a result, it was determined that gender, years of living in Turkey and mothers' permission for sportive activities had no effect on the social adjustment levels of the participants, while sportive activities, family guidance and fathers' permission for sportive activities had a positive effect.

Keywords: Social Adaptation, Sportive Activities, Syrian Children

GİRİŞ

Öncelik olarak güvenlik kaygısı ve ekonomik sebeplerden dolayı birçok insan bulunduğu yerden başka yerlere gitmek zorunda kalmıştır. Bunlardan birisi de Suriyelilerdir. 2011 yılında Suriye’de meydana gelen karışıklıklar sonucunda Suriyeliler öncelikle Türkiye olmak üzere çeşitli ülkelere gitmek durumunda kalmış ve Türkiye bu durumdan büyük oranda etkilenmiştir (Saklan, 2018). İş, mülkiyet ve tanıdıklarını ülkelerinde bırakan ve doktor, ev hanımı, memur, çiftçi, yaşlı, çocuk demeden birçok Suriyeli, sınırı geçerek Türkiye’ye ulaşmıştır. Diğer yandan Türk hükümeti, Suriyelilere sığınma imkânı sağlamıştır. Suriye’de durumun kötüye gitmesi, Türkiye’nin üzerinde göçmen meselesini idare etme ve insani yardımların devamlılığının sağlanması bakımından büyük bir baskı oluşturmuştur (Dinçer vd., 2013). Türkiye’deki idari ve yasal düzenlemelere bakıldığında, Suriyelilerin mülteci şeklinde tanımlanmasına izin verilmediği görülmektedir. İç savaşın kısa süreceği, yakında bir zamanda bitip olaylar sona erdiğinde kendi ülkelerine geri dönecekleri düşüncesi göz önünde bulundurularak öncelikli olarak “misafir” şeklinde tanımlanmışlardır. Daha sonra bu tutumdan vazgeçilmiş ve Suriyeliler “geçici koruma rejimi” altına girmişlerdir (Aşkın, 2022). 30 Kasım 2023 tarihine gelindiğinde Türkiye’deki toplam Suriyeli sayısının 3 milyon 237 bin 585 kişi olduğu belirlenmiştir. Suriyeli nüfusunun yaş dağılımlarına bakıldığında çocuk ve gençlerin büyük çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir (Mülteciler Derneği, 2024).

Suriye’de meydana gelen krizin büyümesi onların göç ettiği ülkelerde daha fazla barınmasına sebep olmuştur. Bu durumda da göç ettikleri ülke insanları tarafından ekonomik kriz, işsizlik ve hastalıkların yayılmasının sebebi olarak görülmüşlerdir (Osmanoğlu ve Uzun, 2022). Göç, kendi uluslarından diğer uluslara yerleşmek amacıyla harekete geçen insanların gerçekleştirdiği eylem olarak tanımlanmaktadır (Aşkın, 2022). Göç çocuklar gözünden bakıldığında; bilmedikleri bir yer, farklı insanlar, farklı sosyal çevre gibi anlamlara gelmektedir. Göç eden insanlar hayatlarını devam ettirdikleri yerlerden ayrılmışlar ve yeni yerlerde yaşama uyum sağlama gibi zor bir sürece girdikleri bir durumla baş etmek durumunda kalmışlardır (Kanics vd., 2010).

Göç, göç edenler ve yerleştikleri bölgede yaşayanlar bakımından ekonomik, kültürel, toplumsal ve siyasi olarak değişimleri, bu değişimler sonucunda da bazı sorunları meydana getirmektedir. Göç eden insanları gittikleri coğrafyalarda sağlık, barınma, istihdam ve güvenlik gibi çeşitli alanlarda zorluklar beklemektedir. Bu zorluklara karşı sosyal açıdan uyum sağlamak meydana gelen sorunlara çözüm üretecektir. Bu durum hem göç edenler hem de yerli insanlar açısından oldukça önemlidir (Aşkın, 2022). Göç sonucunda birçok millet gibi

Suriyelilerde sosyal dışlanma ve çeşitli konularda ön yargılar yaşamak durumunda kalmışlardır. Böyle bir durumla karşılaşan Suriyeliler ve çocukları topluma uyum sağlama konusunda zorluk çekmektedirler (Osmanoğlu ve Uzun, 2022).

Bireylerin göç ettikleri uluslarda başarılı olması ile dışlanmış bir kişi olması arasındaki farkın belirlenmesinde sosyal uyum sürecinde yaşadığı deneyimler etkili olmaktadır (Karasu ve Koçal, 2021). Türkiye'deki sığınmacı sayısının fazlalığı ve gün geçtikçe artıyor olması sosyal uyum ile alakalı çalışmaların yapılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Suriyeliler asimilasyon durumunu kabul etmemektedir. Kendi kültürlerini gelecek nesillere aktarmak istemektedir. Fakat toplumların huzur içerisinde yaşamlarını devam ettirmeleri için uyum sağlamaları da gerekmektedir (Ok ve Gülerce, 2021). Günümüzde göç eden insanların gittikleri çevreye uyum sağlayıp sosyalleşebilmelerinin önemi ön plana çıkmaktadır. Göç ile ilgili sorunların temeline bakıldığı zaman uyum probleminin var olduğu görülmektedir.

Sosyal uyumu insanları sosyal düzenin bir ferdi haline getiren ve topluma uymasını sağlayan öğrenme süreci olarak tanımlamak mümkündür. Aynı zamanda sosyal uyum, kişilerin doğdukları andan öldükleri ana kadar olan sürede yalnızca bireysel açıdan değil toplumsal açıdan da var oldukları süreç şeklinde ifade edilebilir. Bireyler belli toplumlara ait olan kural, gelenek, görenek, alışkanlık ve kültürleri sosyallik kavramı yardımıyla öğrenmektedir. Aile, okul, arkadaş ve kitle iletişim araçları olarak dört temel sosyalleşme aracından söz edilebilmektedir (Karaboğa, 2018). Ayrıca bireylerin topluma uyum sağlamalarında sporun büyük bir öneme sahip olduğu bilinmektedir.

Spor etkinlikleri sağlıklı durumu devam ettirebilmek, boş vakitleri değerlendirebilmek, eğlenebilmek, güzel vakit geçirebilmek, stresten kurtulabilmek için yapılabilmektedir. Aynı zamanda yarışma amacıyla da yapılabilmektedir. Yarışma hedefi taşımayan sportif etkinliklerde performans çok fazla ön plana çıkmamaktadır. Spor etkinliklerine katılmak kişilerin enerjisini, kas yapısını, zihinsel ve bilişsel yeterliliklerini, toplumsal nitelikleri kullanabilmeyi ve kararları hızlı alabilmelerini gerektirmektedir (Doğan, 2015).

Spor, çeşitli fiziksel etkinlikler bütünü olmasının yanında bireylere kişisel ve sosyal bir kimlik hissiyatı ve bir grubun üyesi olma duygusu vermektedir. Bu özelliğiyle kişilerin sosyalleşebilmelerine yardımcı olmaktadır. Sportif etkinlikler yalnızca çeşitli faaliyetler olarak düşünülmemelidir. Bunun yanında bireylerin sosyal, duygusal ve toplumsal açıdan da gelişebilmesine yarar sağlayan önemli bir sosyal olgu olduğu da unutulmamalıdır. Ayrıca bir sosyalleşme aracıdır. Bireyleri birleştirici güce sahiptir (Küçük ve Koç, 2004). Spor etkinliklerine bakıldığında hem ruha hitap ettiği hem de sosyal bir davranış olduğu

görülmektedir. İnsanlar arası ilişkilerin gelişmesinde etkisi büyüktür. Sosyal sorumluluğu geliştirmektedir. Aynı zamanda insanlara bulunduğu topluma ait olduğunu hissettirmektedir. Dostluk kavramını insanlara aşılama ve sosyal uyumu sağlamaktadır (Yetim, 2000).

Toplumlar arası bağ kurma ve sosyal uyumun sağlanmasında oldukça önemli rol oynayan spor ve fiziksel aktivite sosyal uyum alanında yapılan projelerde çoğunlukla yer almaktadır. Bunun başlıca sebebi sosyal uyumun artmasındaki birçok olgunun spor ve fiziksel aktivitede barınması ve hızlandırıcı etkiye sahip olması olarak görülmektedir (Mumcu, 2018). Literatür incelendiğinde Türkiye’de geçici koruma altında olan, göçmen ve mülteci çocukların sosyalleşmesinde sporun etkisi konusunda çalışmaların sınırlı olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmada Suriyeli çocukların sosyal uyum sağlamalarında sporun ne derece etkili olduğu araştırılmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın amacı Suriyeli çocukların sosyal uyum sürecinde sporun nasıl bir rol oynadığının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir.

MATERYAL & METOT

Araştırma Modeli

Araştırmada seçilen model nicel araştırma modellerinden tarama modelidir. Tarama modelinin tanımı incelendiğinde, geçmiş zamanda ya da şu anda var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlenmesinin amaçlanması olduğu görülmektedir. Çalışmada ele alınacak durum, nesne ya da birey kendi etrafında ve görüldüğü şekliyle ifade edilmeye çalışılmakta ve bunlar değiştirilmemektedir. Öne çıkan nokta ise mevcutta var olan durumun değiştirilmeden incelenmesidir (Karasar, 2014).

Araştırma Grubu

Katılımcılardan “Kişisel Bilgi Formu” ve “Sosyal Uyum Ölçeği”nin doldurulması istenmiştir. Araştırmada gönüllülük esasına bağlı kalınmıştır. Katılımcılar 18 yaşından küçük olduğu için gönüllü olur formu hem çocuklar hem de aileleri tarafından doldurulmuştur. Araştırma grubuna Ankara ili Altındağ ilçesinde ikamet eden 10-15 yaş aralığındaki 215 Suriyeli çocuk dahil edilmiştir. Araştırmanın verileri çocukların yaşadıkları ev veya evlerine yakın çevrelerde görüşülerek toplanmıştır. Katılımcılar tarafından doldurulan formlardan 8 adeti eksik ve yanlış kodlandığı için çalışmadan çıkarılmış ve analize dahil edilmemiştir. Böylece araştırmaya 207 Suriyeli çocuk katılmıştır.

Tablo 1. Araştırma grubunun demografik özellikleri

Değişken		f	%
Cinsiyet	Kadın	104	50.2
	Erkek	103	49.8
Türkiye’de sportif etkinliklere katılma durumu	Evet	113	54.6
	Hayır	94	45.4
Annenin sportif etkinliklere katılmasına izin verme durumu	Evet	173	83.6
	Hayır	34	16.4
Babanın sportif etkinliklere katılmasına izin verme durumu	Evet	159	76.8
	Hayır	48	23.2
Spora yönelmede aile etkisi olma durumu	Evet	50	24.2
	Hayır	157	75.8

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların 104’ünün (%50.2) kadın, 103’ünün (%49.8) erkek olduğu; 113’ünün (%54.6) Türkiye’de sportif etkinliklere katıldığı, 94’ünün (%45.4) katılmadığı; 173’ünün (%83.6) annesinin sportif etkinliklere katılmasına izin verdiği, 34’ünün (%16.4) izin vermediği; 159’unun (%76.8) babasının sportif etkinliklere katılmasına izin verdiği, 48’inin (%23.2) izin vermediği; 50’sinin (%24.2) spora yönelmesinde aile etkisinin olduğu, 157’sinin (%75.8) aile etkisinin olmadığı görülmektedir.

Verilerin Toplanması ve Kullanılan Araçlar

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu ve Aydoğdu ve Gürsoy (2020) tarafından geliştirilen Sosyal Uyum Ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama aşamasından etik komisyon onayı için Gazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’na başvurulmuştur. Araştırma için gereken etik komisyon onayı (Sayı No: E-77082166-604.01-919611) alınmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Katılımcılara uygulanan Kişisel Bilgi Formu soruları; cinsiyet, Türkiye’de yaşama yılı, Türkiye’de sportif etkinliklere katılma durumu, annenin sportif etkinliklere katılmasına izin verme durumu, babanın sportif etkinliklere katılmasına izin verme durumu ve spora yönelmede aile etkisi olma durumu değişkenlerinden oluşmaktadır.

Sosyal Uyum Ölçeği: Sosyal Uyum Ölçeği, Aydoğdu ve Gürsoy (2020) tarafından geliştirilmiştir. Öncelikle 117 maddelik bir havuz geliştirilmiştir. Ardından madde sayısının fazlalığı ve birbirine benzeyen maddelerin varlığı sebebiyle ölçeğin madde sayısı 75’e indirilmiştir. 77 maddeden oluşan ölçek altı ve yedinci sınıfa devam eden 668 çocuğa uygulanmış ve faktör analizi yapılmıştır. Tüm uygulamaların sonunda ölçekte 55 adet madde kalmıştır. Ölçek tek boyuttan oluşmaktadır. 5’li likert tipi bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek

en fazla puan 275 iken en az puan ise 55'tir. Alınan puanın yüksek olması sosyal uyumun da yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Bu maddelerin değerlendirilmesinde ise 3 adet çocuk gelişim uzmanı, 2 adet ölçme ve değerlendirme uzmanı, 2 adet Türkçe alanından öğretim elamanları ve 2 adet ortaokul altı ve yedinci sınıfta eğitim gören çocukların öğretmeni olmak üzere toplamda 9 adet uzmanın görüşünden faydalanılmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde SPSS 25.0 kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçüğe verilen cevaplar için iç tutarlılık kat sayısı Cronbach Alpha (α) ile değerlendirilerek iç tutarlılık kat sayısı değeri 0.90 olarak tespit edilmiştir. Normallik testleri sonucunda çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş ve (-2) ile (+2) arasında olduğu tespit edilmiş ve verilerin normal dağılım gösterdiği belirlendikten sonra parametrik testler kullanılmıştır (George & Mallery, 2020). Yapılan analizlerde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda veri analizinde betimsel istatistikler, t testi ve pearson korelasyon testleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Sosyal uyum ölçeği'ne ilişkin çarpıklık ve basıklık analizi

	\bar{X}	Çarpıklık	Basıklık
Sosyal Uyum Ölçeği (Toplam Puan)	227	-.752	.883

Tablo 2'de sosyal uyum ölçeği'ne ait çarpıklık ve basıklık değerleri görülmektedir. Değerlerin (-2) ile (+2) arasında olması verilerin normal dağıldığını göstermektedir (George & Mallery, 2020). Ölçekten alınan ortalama puanın 227 olması sosyal uyumun yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	t	p
Sosyal Uyum Ölçeği	Kadın	104	226.31	33.33	-.290	.772
	Erkek	103	227.69	35.10		

$p > 0.05$

Tablo 3'te t-testi analizinin sonuçları görülmektedir. Suriyeli çocukların ölçekten aldıkları puanlar cinsiyet değişkenine göre incelenmiş ve anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 4. Katılımcıların Türkiye’de yaşama yılı değişkenine göre pearson korelasyon testi sonuçları

Türkiye’de yaşama yılı	Sosyal Uyum Ölçeği Toplam	
	r	
		-.005
	p	.938
	N	207

$p>0.05$, $p>0.001$

Tablo 4’te sosyal uyum ölçeği toplam puanı ile Türkiye’de yaşama yılı değişkeni arasındaki ilişkiyi tespit etmek için yapılan Pearson Korelasyon testi görülmektedir. Sosyal uyum ölçeği toplam puanı ile Türkiye’de yaşama yılı değişkeni arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($r= -.005$, $p>0.05$, $p>0.001$).

Tablo 5. Katılımcıların Türkiye’de sportif etkinliklere katılma durumu değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Ölçek	Türkiye’de sportif etkinliklere katılma durumu	n	\bar{X}	Ss	t	p
Sosyal Uyum Ölçeği	Evet	113	241.64	23.89	7.374	.000*
	Hayır	94	209.40	36.35		

* $p<0.05$

Tablo 5’te t-testi analizinin sonuçları görülmektedir. Suriyeli çocukların ölçekten aldıkları puanlar Türkiye’de sportif etkinliklere katılma durumu değişkenine göre incelenmiş ve anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Türkiye’de sportif etkinliklere katılan Suriyeli çocukların puanlarının (\bar{X} : 241.64) katılmayanların puanlarına (\bar{X} : 209.40) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların annenin sportif etkinliklere katılmasına izin verme durumu değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Ölçek	Annenin sportif etkinliklere katılmasına izin verme durumu	n	\bar{X}	Ss	t	p
Sosyal Uyum Ölçeği	Evet	173	228.21	33.18	1.155	.249
	Hayır	34	220.82	38.63		

$p>0.05$

Tablo 6’da t-testi analizinin sonuçları görülmektedir. Suriyeli çocukların ölçekten aldıkları puanlar annenin sportif etkinliklere katılmasına izin verme durumu değişkenine göre incelenmiş ve anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 7. Katılımcıların babanın sportif etkinliklere katılmasına izin verme durumu değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Ölçek	Babanın sportif etkinliklere katılmasına izin verme durumu	n	\bar{X}	Ss	t	p
Sosyal Uyum Ölçeği	Evet	159	230.37	33.76	2.623	.009*
	Hayır	48	215.83	33.37		

* $p < 0.05$

Tablo 7’de t-testi analizinin sonuçları görülmektedir. Suriyeli çocukların ölçekten aldıkları puanlar babanın sportif etkinliklere katılmasına izin verme durumu değişkenine göre incelenmiş ve anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Babası sportif etkinliklere izin veren Suriyeli çocukların puanlarının (\bar{X} : 230.37) izin vermeyenlerin puanlarına (\bar{X} : 215.83) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Katılımcıların sportif etkinliklere yönelmede aile etkisi olma durumu değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Ölçek	Sportif etkinliklere yönelmede aile etkisi olma durumu	n	\bar{X}	Ss	t	p
Sosyal Uyum Ölçeği	Evet	50	240.58	33.77	3.304	.001*
	Hayır	157	222.68	33.22		

* $p < 0.05$

Tablo 8’de t-testi analizinin sonuçları görülmektedir. Suriyeli çocukların ölçekten aldıkları puanlar sportif etkinliklere yönelmede aile etkisi olma durumu değişkenine göre incelenmiş ve anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Sportif etkinliklere yönelmede aile etkisi olan Suriyeli çocukların puanlarının (\bar{X} : 240.58) izin vermeyenlerin puanlarına (\bar{X} : 222.68) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgular yorumlanmış, konu ile ilgili çalışmalar incelenmiş ve alanyazın doğrultusunda tartışılmıştır. Suriyeli çocukların araştırmada kullanılan ölçekten aldığı puan ortalamasının 227 olduğu görülmektedir (Tablo 2). Buna göre araştırmaya dahil olan Suriyeli çocukların sosyal uyum düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varılabilir.

Çocukların sosyal uyumlarının cinsiyet değişkeni açısından elde edilen bulgularına bakıldığında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Bu durumun katılımcıların çocuk yaşta olması ve yaşam şartlarıyla yaşadıkları çevrelerin benzer olması ile ilişkili olduğu

düşünülmektedir. Öte yandan ortalamalara bakıldığında erkek çocukların puan ortalamasının (\bar{X} :227.69) kız çocukların puan ortalamasından (\bar{X} :226.31) yüksek çıktığı görülmektedir. Bu durum ise erkek çocukların kız çocuklarına göre daha girişken ve aktif olmalarına ayrıca Suriye kültüründe erkek ve kadınlardan beklenen rollerin etkisine bağlanabilmektedir. Osmanoğlu ve Uzun (2022) sosyal bütünleşme ve sporu konu alıp Suriyeli çocuklar üzerine yaptıkları çalışmada cinsiyet değişkenini değerlendirdiğinde araştırmamızın bulgularını destekler nitelikte sonuçlar elde etmişlerdir. Ataş (2021) ve Yılgin, Alpullu ve Demirci (2022) Suriyelilerin sosyal uyumu üzerine yaptıkları çalışmada cinsiyete göre anlamlı farklılık bulamamıştır. Araştırmamızla benzerlik göstermeyen çalışmaların da olduğu görülmüştür. Çankaya ve Tozlu (2021) zorunlu göçmen grupları üzerine yaptıkları çalışmada cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılıklar bulmuşlardır. Aydoğan (2019) farklı bir dezavantajlı grup olan koruma ve bakım altındaki çocuklar üzerine yaptığı çalışmada erkek çocukların kız çocuklarına oranla spora yönelik olumlu tutumlarının daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Dolayısıyla bu durumun sosyal uyumlarına olumlu etkisinin olması beklenmektedir.

Türkiye’de yaşama yılı değişkeni açısından elde edilen bulgulara bakıldığında pearson korelasyon test sonuçları anlamlı bir farklılığın olmadığını göstermektedir. Başka bir ifadeyle Suriyeli çocukların Türkiye’de yaşadıkları yılın sosyal uyum üzerine bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Veriler incelendiğinde çocukların yaşlarının yakın olması, Türkiye’de yaşadıkları sürenin birbirine yakın olması durumunu etkilemiş olduğu düşünülmektedir. Ataş (2021) Suriyelilerin sosyal uyumu üzerine yapmış olduğu çalışmasında Suriyelilerin Türkiye’de kalış sürelerine ilişkin anlamlı farklılıklar tespit etmeyerek araştırmamızın bulgularını desteklemiştir.

Çocukların Türkiye’de herhangi bir sportif etkinliğe katılıma durumu açısından elde edilen bulgulara bakıldığında Türkiye’de sportif etkinliklere katılan çocuklar lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Diğer bir deyişle Türkiye’de sportif etkinliklere katılan çocukların sosyal uyumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sporun ve sportif etkinliklerin sosyalleşme aracı olması bu durumu etkilemektedir. Spor aracılığıyla bireyler arası sosyal ilişkiler gelişmektedir. Bireyler sportif etkinliklere katılarak hem kendileri geliştirmekte hem de sosyalleşebilmektedir. Bu durum sportif etkinliklere katılan Suriyeli çocukların sosyal uyumlarının daha yüksek olmasının nedenini açıklamaktadır. Alanyazın incelendiğinde araştırmamıza benzerlik gösteren çalışmaların olduğu görülmektedir. Sağın vd. (2022) tarafından yapılan Türkiye’deki Suriyeli öğrencilerin okula aidiyetlerinde sporun nasıl bir etkisi olduğunun incelendiği araştırmada spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre

okulda aidiyetlerinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sporun; öğrencilerin sosyalleşmelerine, arkadaş çevresi oluşturmalarına, uyum sürecini hızlandırmalarına ve okula karşı duydukları memnuniyetin artmasına fayda sağladığını belirtmişlerdir. Çankaya ve Tozlu (2021) yaptıkları çalışmada 12-25 yaş aralığındaki öğrenci ve sivillerden oluşan zorunlu göçmen gruplarının sportif aktiviteye katılmalarının sosyal ilişkilerini artırıp sosyal uyumlarına olumlu yönde fayda sağladığını söylemektedirler. Ergün ve Özsöz (2022) yaptıkları bir çalışmada Suriyeli çocukların görüşlerini yorumladığında uyum problemlerinin giderilmesinde spor etkinliklerinin faydasının ön plana çıktığını belirtmişlerdir.

Çocukların annelerinin sportif etkinliklere katılmalarına izin verme durumu açısından elde edilen bulgulara bakıldığında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Başka bir ifadeyle çocukların annelerinin sportif etkinliklere katılıp katılmamalarına verdiği izinler sosyal uyum üzerinde bir etki yaratmamaktadır. Suriye kültüründe ataerkil bir aile düzeninin hâkim olduğu düşünüldüğünde, böyle bir aile düzeninin sonucu bu şekilde etkilemiş olduğu tahmin edilmektedir. Bu doğrultuda aile içinde babanın görüşlerinin anneninkinden bir adım önde olduğu tahmin edilmektedir.

Çocukların babalarının sportif etkinliklere katılmalarına izin verme durumu açısından elde edilen bulgulara bakıldığında babaları izin veren çocuklar lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle babalarının sportif etkinliklere katılmalarına izin veren çocukların sosyal uyumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Annenin izin verme durumunda açıklandığı gibi ataerkil bir aile düzeninin benimsenmesinden dolayı babanın sözünün ailede daha geçerli olduğu ve son sözü söylemesi bu sonucun çıkmasında etkili olduğu tahmin edilmektedir. Öte yandan babası sportif etkinliklere izin veren çocukların çoğunlukla annelerinin de izin verdiği göz önünde bulundurulduğunda sportif etkinliklere yönelmede çocukların daha yürekli olduğu ve istedikleri gibi sportif etkinliklere yöneldikleri görülmektedir. Böylece babanın ve bazen de hem anne hem babanın sportif etkinliklere izin vermesiyle çocuklar rahatlıkla sportif etkinliklere katılabilecek ve dolayısıyla bu etkinlikler sayesinde sosyal açıdan uyumları artacak ve çevresiyle sosyalleşebileceklerdir.

Spora yönelmede ailenin etkisinin olma durumu açısından elde edilen bulgulara bakıldığında aile yönlendirmesi olan çocuklar lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle spora yönelmede ailesinin etkisi olan çocukların sosyal uyumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaşlarının küçük olup okul çağında olmaları birçok şey de aile izninin ve aile yönlendirmesinin olmasını gerektirmektedir. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda ailesi sportif etkinliklere yönlendirilen çocukların sportif etkinlikler

sayesinde sosyalleşebildikleri ve sosyal ilişkilerinin kuvvetlendiği görülmektedir. Bunun sonucunda da sosyal uyumlarında artış meydana gelmektedir. Alanyazın incelendiğinde çocukların sportif etkinliklere katılmalarında anne ya da baba izinleri ve aile yönlendirmesinin sosyal uyumdaki rolü ile ilgili araştırma bulgularına rastlanmamıştır.

Spor, bireyleri inanç, düşünce, millet ve cinsiyetlerine göre ayrıştırmadan bir araya getirebilmektedir. Aynı zamanda insanların birbiriyle iletişim kurmasını ve sosyal açıdan bütünleşebilmelerini sağlamaktadır. Çalışmanın bulguları değerlendirildiğinde sporun ve sportif etkinliklerin çocuklar üzerinde sosyal açıdan olumlu sonuçlarının olduğu görülmektedir. Suriyeliler gibi geçici koruma altında olanlar, göçmenler, mülteciler ve diğer dezavantajlı grupta olan bireylerin topluma uyum sağlamaları diğer bireylere oranla biraz daha zor ve zaman alıcı olabilmektedir. Bu sebeple dezavantajlı bireyler için sporun ve sportif etkinliklerin önemi göz ardı edilmemelidir. Bu bireylerin spora teşvik edilmesi sağlanmalıdır. Okullarda, halk eğitim merkezlerinde, gençlik merkezlerinde ve çeşitli spor kulüplerinde bu bireylerin sportif etkinliklere katılmalarına imkân sağlanmalıdır. Ayrıca farklı yaş grupları veya kendi ülkesinden göç edip başka bir ülkeye yerleşen farklı gruplar üzerinde de sporun sosyal uyuma katkı sağlayıp sağlamadığının araştırılması önerilmektedir. Alanyazına bu konuda katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

Araştırma katılımcıların yaşadıkları çevre ve belirli bir yaş ortalaması ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca çalışma verileri dezavantajlı gruplardan olan Suriyeli çocukların görüş ve beklentileri ile şekillendirilmiştir.

KAYNAKLAR

- Aşkın, U. (2022). Geçmişten günümüze uluslararası göç. E. Yüksel Oktay, E. Kavi & Y. Çölgeçen (Ed.), *Türkiye’de yaşayan Suriyeli göçmen çocuklar bağlamında göç ve eğitim içinde* (s. 323-378). Filiz Kitabevi.
- Ataş, Ö. (2021). *Suriyeli göçmenlerin sosyal uyum düzeyi “Gaziantep örneği”*. Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Aydoğan, M. (2019). *Koruma altında bulunan çocukların spora yönelik tutumlarının özgüven ve sosyal uyum düzeylerine etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yozgat.
- Aydoğdu, F. ve Gürsoy, F. (2020). Sosyal uyum ölçeği: ölçek geliştirme çalışması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(31), 1-20. <https://doi.org/10.29329/mjer.2020.234.1>
- Çankaya, S. ve Tozlu, B. (2021). Zorunlu göçmen grupların toplumsal ve spor aktivitelerinde sosyal uyum ve çok kültürlülük algısı: Samsun ili örneği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*. 12(3), 264-283. <https://doi.org/10.17155/omuspd.903041>
- Doğan, O. (2015). *Spor psikolojisi*. Detay Yayıncılık.
- Dinçer, O. B., Federici, V., Ferris, E., Karaca, S., Kirişçi, K. ve Özmenek Çarmıklı, E. (2013). *Suriyeli mülteciler krizi ve Türkiye sonu gelmeyen misafirlilik*. USAK ve Brookings Enstitüsü.

- Ergün, Ö. R. ve Özsöz, C. (2022). Geçici koruma statüsündeki suriyeli çocukların eğitim sürecindeki toplumsal uyum sorunları: Burdur örneği. *Sosyolojik Düşün*, 7 (2), 204-225. <https://doi.org/10.37991/sosdus.1193548>
- George, D., & Mallery, P. (2020). *IBM SPSS Statistics 26: Step by step*. Routledge.
- Kanics, J., Hernandez, D. S. & Touzenis, K. (2010). *Migrating alone: unaccompanied and separated children's migration to Europe*. UNESCO Publishing.
- Karaboğa, M. T. (2018). Üniversite öğrencilerinin bir sosyalleşme alanı olarak sosyal medya hakkındaki görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 912-936. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.475515>
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel.
- Karasu, M. A. ve Koçal, A.V. (2021). Göç ve etkileri; güvenlik, toplum, kadın, çocuk, ekonomi, dış politika. M. Karakaş & D. Çak (Ed.), *Göçmenlerin uyum sorunu üzerinde kavramsal bir çerçeveye* içinde (s.4-17). Pegem.
- Küçük, V. ve Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 131-141.
- Mumcu, H. E. (2018). *Engelli spor politikaları (Avrupa birliği ülkeleri ile Türkiye karşılaştırması)*. Akademisyen Kitabevi. <https://doi.org/10.37609/akya.308>
- Mülteciler Derneği. (2024, Ocak 2). Türkiye'deki Suriyeli sayısı. <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/#:~:text=T%C3%BCrkiye'de%20kay%C4%B1t%20alt%C4%B1na%20al%C4%B1nm%C4%B1%C5%9F,y%C4%B1n%C4%B1n%20en%20d%C3%BC%C5%9F%C3%BCk%20seviyesine%20geriledi>.
- Ok, G. ve Gülerce, H. (2021). Göç ve etkileri; güvenlik, toplum, kadın, çocuk, ekonomi, dış politika. M. Karakaş & D. Çak (Ed.), *Türkiye'de göç ve uyum çalışmaları: sosyal girişimcilik yoluyla sosyal dahil etme projesi örneği* içinde (s.22-33). Pegem.
- Osmanoğlu, H., ve Uzun, M. (2022). Sosyal Bütünleşme ve Spor: Suriyeli Mülteci Çocuklar Örneği, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 13(47), 135-151. <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3091>
- Sağın, A. E., Yücekaya, M. A., Uğraş, S. & Temel, C. (2022). The role of sports in school belonging of Syrian refugee students in Turkey. *E-International Journal of Educational Research*, 13(2), 1-17. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1024983>
- Saklan, E. (2018). *Türkiye'deki Suriyeli eğitim çağı çocuklarının eğitim süreçleri üzerine bir çözümleme*. Yayımlanmış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yetim, A. (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63-72.
- Yılgin, A., Alpullu, A. ve Demirci, C. (2022). Dezavantajlı çocukların spor eğitimi projesi ile sosyal uyumlarının incelenmesi. *Eurasian Research in Sport Science*, 7(2), 90-99. <https://doi.org/10.29228/ERISS.23>